

مجموعه مقالات همایش

دانشجو

مشارکت

دانشگاه

گروه علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی مشهد
با همکاری: معاونت فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی مشهد
نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه آزاد اسلامی مشهد

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵.....	مقدمه
۷.....	بخش اول مقالات جهت ارایه در همایش
۹.....	مشارکت از دیدگاه مکتب اسلام و دلالت‌های تربیتی آن در آموزش عالی، دکتر طاهره جاویدی کلاته جعفرآبادی
۱۰.....	مقدمه
۳۷.....	مشارکت و تعلیم و تربیت، فاطمه حاجی اربابی
۸۱.....	نقش مؤلفه‌های برنامه درسی در مسئولیت‌پذیری دانشجویان (مطالعه موردی، دانشگاه فردوسی مشهد)، دکتر بهروز مهram
۱۱۵.....	مقایسه تأثیر روش تدریس مشارکتی با روش تدریس سنتی در درس روانشناسی رشد بر میزان پیشرفت تحصیلی و روح علمی دانشجویان کارشناسی مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سبزوار، علی محمد ناعمی
۱۴۵.....	مشارکت و تعلیم تربیت مدرس مراکز تربیت معلم و دانشگاه آزاد اسلامی مشهد (اردیبهشت ۸۵)، مریم وفایی فرد

مشارکت، دانشگاه

مشهد، ۶۰۴۴۰۴۸

مشهد و نهاد

اسلامی واحد مشهد

(۰۹۳۲۵)

مشارکت از دیدگاه

مکتب اسلام و دلالت‌های تربیتی آن

در آموزش عالی

دکتر طاهره جاویدی کلانه جعفرآبادی

استادیار دانشگاه فردوسی مشهد

(tajvidi@um.ac.ir)

ماهیت مش

از نفا

حضور آگ

حضوری،

در بی

عناصر اص

از ایر

مسئولیت

می‌ورزد)

در ج

را، از حقو

«از >

نوع حکوم

۳۶۷، به ن

همچ

«هر

هر جمعیت

که راجع به

قانون

امور کشور

مقدمه

امروزه در نظام‌های سیاسی، بحث درباره مشارکت و کم و کیف آن، یکی از مهمترین مباحث مطرح در جامعه‌شناسی سیاسی است، و هر چه بیشتر یک نظام سیاسی مردمی‌تر باشد، تأکید روی این مسأله بیشتر است. چرا که مشارکت مردم در امور مختلف می‌تواند به عنوان ابزار کارآمدی برای توسعه اجتماعی و توسعه سیاسی محسوب شود. همچنین مشارکت که خود نتیجه وجود آزادیهای سیاسی در یک جامعه است می‌تواند عامل حفظ و بقای آن نیز باشد.

با نظر به جایگاه ویژه مشارکت در نظام‌های سیاسی، تصریح این مفهوم از زوایای مختلف می‌تواند به عنوان گامی مؤثر در تحقق هر چه بیشتر آن محسوب شود.

از این رو، در این مقاله مؤلف بر آن است که مفهوم مشارکت را با نظر به قرآن و روایات و اندیشه‌های برخی از رهبران دینی - سیاسی مورد بررسی قرار داده و آن گاه، اصول و روشهای تربیتی مترتب بر آن را تصریح نماید.

ماهیت مشارکت و اهمیت آن

از نظر برخی از اندیشمندان علوم سیاسی، مشارکت به معنای حضور آگاهانه در عرصه سیاسی و اجتماعی است. ویژگی اساسی چنین حضوری، خیرخواهی همراه با تفکر و تعقل است (کوهن، ۱۳۷۳) در بینش نظام جمهوری اسلامی نیز، مشارکت به عنوان یکی از عناصر اصلی اداره امور کشور محسوب می‌شود.

از این رو، امام خمینی (ره) در وصیت‌نامه خویش بر احساس مسؤولیت مردم و مشارکت همه جانبه آنان در امور کشور تأکید می‌ورزد (وصیت‌نامه امام خمینی (ره)، ۱۳۶۹).

در جایی دیگر امام خمینی (ره) مشارکت مردم در اداره امور کشور را، از حقوق اولیه هر ملتی محسوب کرده و در این باره می‌فرماید:

«از حقوق اولیه هر ملتی است که باید سرنوشت و تعیین شکل و نوع حکومت خود را در دست داشته باشد...» (صحیفه نور، ج ۴ - ص ۳۶۷، به نقل از احمدی، ۱۳۷۹).

همچنین امام خمینی تأکید می‌نماید:

«هر ملتی باید خودش سرنوشت خودش را تعیین کند، هر کس، هر جمعیتی، حق اولش این است که خودش انتخاب کند، یک چیزی را که راجع به مقدرات مملکت خودش است» (همان، ص ۳۲)

قانون اساسی جمهوری اسلامی نیز، امکان مشارکت مردم در اداره امور کشور را از طریق انتخابات فراهم کرده و در این باره آمده است:

مشارکت و کم و کیف آن، سی سیاسی است، و هر ، تأکید روی این مسأله ختلف می‌تواند به عنوان سیاسی محسوب شود. های سیاسی در یک جامعه

ای سیاسی، تصریح این سی مؤثر در تحقق هر چه

که مفهوم مشارکت را با رهبران دینی- سیاسی های تربیتی مترتب بر آن

میانجی، ابواحسان (۱۳۷۹). «نظارت در سیره و سخن امیر مؤمنان (ع)».

کوثر، شماره ۴۸. (<http://www.hawzah.net>)

نهج البلاغه (۱۳۷۹). ترجمه جعفر شهیدی. تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ نوزدهم.

Angel, Ann (1991). "Democratic climates in elementary classrooms; a review of theory and research". The National Council for the Social Student, Vol.16, No.3, Pg.241-266

Comer, James P (1987). Choosing equality the case for Democratic Schooling. Temple University Press.

Englund, Tomas P (2000). "Rethinking democratic and education: towards an education of deliberative citizen". Curriculum Studies, Vol.32, No.2, Pg.305-313

Enslin, Penny and others (2001). "Deliberative Democratic, Diversity and the Challenges of Citizenship Education". The Journal of Philosophy of Education Society of Great Britain. Pg.108-124.

Freeman.Samuel (2000). "Deliberative Democratic: A sympathetic comment". Philosophy and Public Affairs, Vol.29, No.4, pg.371

Galston, Willam A (1991). Liberal Purposes. Goods, virtues, and diversity in the liberal state. Cambridge: University Press.

Gutman, Amy. (1987) Democratic Education. Oxford: Princeton University Press.

Leppard, Lynden (1993). "Teaching for democratic action in deliberative democracy". Social Education. Vol.57, No.2, pg.223-234.

O'Loughlin, Marjorie (2000). "Rational deliberation, embodied communication and the ideal of democratic participation". The Journal of Chanye: Transformation in Education, Vol.3, No.1, pg.52-67